

Beslutningsforslag nr. B 129

Folketinget 2010-11

Fremsat den 7. april 2011 af Kamal Qureshi (SF), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Ole Sohn (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om en styrket indsats over for forbrydelser motiveret af offerets seksualitet, etnicitet m.v. (hadforbrydelser)

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at sikre, at politiet innskærpes pligten til at undersøge motivet i forbindelse med potentielle hadforbrydelser, at fremsætte forslag til ændring af straffelovens § 81, nr. 6, at oprette en ny taskforce under Rigspolitiet, som vil

rådgive i forbindelse med hadforbrydelser, at tilse, at der iværksættes en ordentlig registrering af hadforbrydelser i Danmark og at styrke indsatsen på offersiden gennem anvendelse af konfliktråd og en forbedret vejledning.

Bemærkninger til forslaget

Nærværende forslag er i al væsentlighed en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 50 fra folketingsåret 2009-10 A, B 50 som fremsat, side 1 ff, og F, møde 43, side 51 ff.. I den mellemliggende periode er der sket to væsentlige ting på området. For det første har justitsministeren medgivet, at der er et behov for at undersøge, hvordan anklagemyndigheden kan styrke opmærksomheden på straffelovens § 81, nr. 6. Konkret har justitsministeren bedt Rigsadvokaten overveje, hvordan der kan sikres fuld opmærksomhed på området fra anklagemyndighedens side. Dette har forslagsstillerne noteret sig med tilfredshed, selvom der altså fortsat ikke er taget egentlige initiativer. For det andet har Institut for Menneskerettigheder færdiggjort rapporten »Hadforbrydelser i Danmark – vejen til en effektiv beskyttelse«, Udredning nr. 8, Institut for Menneskerettigheder 2011, som belyser og vurderer håndteringen af hadforbrydelser i Danmark. Rapportens anbefalinger flugter på mange punkter med nærværende beslutningsforslag, hvorfor forslagsstillerne finder det relevant at genfremsætte forslaget.

Formål

Forbrydelser, som er motiveret med udgangspunkt i offrets køn, seksualitet, religion, etnicitet, alder eller handicap m.v. er særlig grove forbrydelser. Beslutningsforslaget betegner pågældende forbrydelser som hadforbrydelser. Hadforbrydelser er ikke blot et angreb på en bestemt person, men et angreb på en bestemt livsførelse eller en bestemt gruppe af menneskers ret til at indgå i samfundet. Hadforbrydelser er desuden kendetegnet ved, at det er vilkårlige personer, der med udgangspunkt i f.eks. seksuel orientering eller etnicitet er i risiko for at blive ramt.

Der findes ingen fyldestgørende oversigter over omfanget af hadforbrydelser i Danmark. Der er dog forskellige undersøgelser og rapporteringer fra relevante organisationer, som viser, at minoritetsgrupperinger er særlig udsatte, når det kommer til risikoen for at blive udsat for vold, trusler eller andre forbrydelser.

I statistikkerne over domsafsigelser figurerer hadforbrydelser yderst sjældent. Forklaringen er dels, at der er mange forbrydelser, som ikke anmeldes, dels at de kun sjældent behandles som hadforbrydelser. Da der således er et stort gab mellem den faktiske kriminalitet og antallet af domsafsigelser, mener forslagsstillerne, der er behov for en generel opprioritering af indsatsen imod hadforbrydelser.

Hadforbrydelser i Danmark

I juni 2009 er CASA udkommet med en rapport, som viser, at homoseksuelle, biseksuelle og transkønnede (LGBT), er særlig udsat for vold og trusler. Ifølge en undersøgelse har 12 pct. fra LGBT-gruppen været udsat for vold eller trusler inden for de seneste 12 måneder, imens tallet er 7 pct. blandt heteroseksuelle, jf. »Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår« kapitel 11, CASA, juni 2009. Transkønnede er mest udsatte. Der er ikke tal for, i hvilke situationer vold og trusler opstår, eller hvem som er gernings-

mændene. En EU-undersøgelse indikerer dog, at hvor der er tale om hadforbrydelser på baggrund af seksuel orientering, er det som oftest grupper med etnisk majoritets-baggrund, som står bag forbrydelsen, jf. »The social situation concerning homophobia and discrimination on grounds of sexual orientation in Denmark« side 6, Danish Institute for Human Rights, marts 2009.

Undersøgelser indikerer desuden, at de personer fra LGBT-gruppen, som er relativt udadvendte og åbne omkring deres seksualitet eller køn er mere udsatte end LGBT-gruppen generelt. Dette kan tyde på en intolerance i f.eks. nattelivet, jf. »Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår« kapitel 11, CASA, juni 2009.

En EU-undersøgelse, som netop har undersøgt forholdene for immigranter og etniske minoritetsgrupperinger i de europæiske lande, understreger, at hadforbrydelser er et reelt problem i Danmark. I Danmark har man fokuseret på to grupper: somaliere og tyrkere. Her rapporterer 31 pct. af de adspurgte herboende somaliere, at de inden for de seneste 12 måneder er blevet udsat for en racistisk motiveret forbrydelse. Forbrydelse dækker her over berigelses- og voldsforbrydelse og grov chikane.

Den europæiske undersøgelse inkluderer lande som Rumænien og Rusland, der normalt betragtes som lande med forholdsvis store problemer med diskrimination af etniske mindretal. Alligevel er somaliere i Danmark den gruppe i undersøgelsen, som er den tredje mest udsatte i forhold til racistisk motiverede forbrydelser, jf. »EU-MIDIS at a glance, Introduction to the FRA's EU-wide discrimination survey« side 10-11, European Union Agency for Fundamental Rights.

Langt de fleste hadforbrydelser anmeldes ikke til politiet. Det er der flere årsager til. Men det er slående, at 80 pct. af de herboende somaliere ikke kender til en organisation, hvor man kan henvende sig for at få råd og vejledning i tilfælde af diskrimination. I Sverige har man et landsdækkende netværk af centre, hvor man kan henvende sig vedrørende diskrimination, hvorfor det tilsvarende tal er nede på 59 pct., jf. »EU-MIDIS at a glance, Introduction to the FRA's EU-wide discrimination survey« side 7, European Union Agency for Fundamental Rights.

Med direkte henvisning til Danmark, hvor somaliere er særlig udsat for hadforbrydelser, og hvor der samtidig er en lav grad af rapportering, konkluderer EU-undersøgelsen, at der er behov for yderligere tiltag, jf. »Data in Focus Report-Muslims« side 12, European Union Agency for Fundamental Rights.

PET har endvidere udarbejdet en rapport om »Kriminelle forhold i 2009 med mulig ekstremistisk baggrund« Politiets Efterretningstjeneste, 2010. Her var det samlede antal sager i 2009 vedrørende forhold, der har mulig ekstremistisk baggrund, når det kriminelle forhold må anses for motiveret af ekstremistiske opfattelser af politiske spørgsmål eller af spørgsmål vedrørende race, hudfarve, nationalitet, etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering 309 sager jf. rapportens side 4.

Eksisterende lovgivning og domsfældelser

Straffelovens § 81, nr. 6, angiver det som en skærpende omstændighed, hvis »geringen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende«. Der bliver imidlertid ført meget få sager med udgangspunkt i nævnte bestemmelse. I alt er der registreret ti sager i løbet af 2007, jf. »Redegørelse om anvendelse af straffelovens § 81, nr. 6, og nr. 7, samt sager om overtrædelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v.«, Rigsadvokaten, april 2008.

Som ovenstående antyder, er det meget lille antal sager langtfra dækkende for det antal af hadforbrydelser, der begås i Danmark. Ifølge Rigsadvokaten er der flere årsager til, at der ikke er flere domsafsigelser, der henviser til § 81, stk. 6., herunder at det retsligt set ikke er muligt at føre bevis for gerningsmandens motiv, eller at motivet for forbrydelsen ikke har spillet en rolle i retssagen. Hertil kommer den manglende indrapportering til politi og organisationer.

Forslagsstillerne noterer sig, at politiets nye sagsbehandlingssystem, der er under udarbejdelse, vil give mulighed for, at politiet og anklager ved enhver anmeldelse kan krydse af, hvorvidt der muligvis er tale om en hadforbrydelse, jf. REU – alm. del svar på spørgsmål 663 (2008-09). Det er et positivt skridt, som dog kun kan forventes at få en reel effekt, hvor det følges op med uddannelse og etableringen af procedurer til systematisk behandling af de sager, hvor offeret, gerningsmanden eller vidner indikerer, at der er tale om en hadforbrydelse.

En styrket indsats imod hadforbrydelser

Forslagsstillerne mener, der skal slås hårdt ned på forbrydelser, som er motiveret af offerets etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering el.lign. Forslagsstillerne finder det aldeles utilfredsstillende, at de muligheder, der allerede foreligger i lovgivningen, ikke anvendes i tilstrækkeligt omfang. Den nuværende situation er udtryk for en ringe retssikkerhed for de personer, der udsættes for hadforbrydelser.

Forslagsstillerne vil på den baggrund komme med følgende forslag:

Bedre anvendelse af straffelovens paragraf § 81, nr. 6. § 81, nr. 6, anvendes i dag ikke i et omfang, som tilnærmelsesvis afspejler antallet af begåede hadforbrydelser. Det vil sige, at der er et ukendt antal voldsmænd, som ikke får den straf, de fortjener, men slipper for billigt.

Derfor vil forslagsstillerne foreslå følgende:

1) Justitsministeren pålægges at indskærpe politiets pligt til at undersøge motivet i forbindelse med potentielle hadforbrydelser. I tilfælde hvor offeret, gerningsmanden eller vidner indikerer, at der er tale om en hadforbrydelse, skal motivet for forbrydelsen undersøges nærmere. Justitsministeren bedes tilse, at der iværksættes en landsdækkende handlingsplan for at øge politiets opmærksomhed på og kompetencer til at håndtere hadforbrydelser. Handlingsplanen skal indeholde tiltag, som sikrer, at der indsamles den nødvendige dokumentation for at føre en sag i henhold til straffelovens § 81, nr. 6.

2) Der oprettes en taskforce under Rigspolitiet, som orienteres og om nødvendigt inddrages i alle tilfælde, hvor der vurderes at kunne være tale om en hadforbrydelse, og/eller

hvor offeret eller nærtstående vidner mener, der er tale om en hadforbrydelse. Taskforcen rummer specialiseret personale og yder rådgivning til politiet og anklagemyndigheden i forhold til at efterforske og rejse sager i forbindelse med hadforbrydelser. Den egentlige efterforskning m.m. foretages ude i politikredsene.

Bedre registrering

I dag er registreringen og følgelig vores viden om omfanget og karakteren af hadforbrydelser utilstrækkelig. Med henblik på at fremme en fokuseret indsats ønsker forslagsstillerne en forbedret registrering.

Derfor opfordrer forslagsstillerne til følgende:

1) Der oprettes et permanent register, som registrerer hadforbrydelser, der er ført til doms. Oplysninger om sager, der ikke er ført til doms, registreres ligeledes, men uden at der kan foretages en kobling til sigtede. Registerets formål er at få et tydeligere billede af omfanget og karakteren af de hadforbrydelser, som begås. Politikredsene har ansvaret for at indberette sager. Registeret skal ligge hos den foreslåede taskforce under Rigspolitiet.

2) Relevante organisationer såsom Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, Dokumentations- og Rådgivningscentret om racediskrimination (DRC), Institut for Menneskerettigheder m.v. skal understøttes i deres arbejde for at dokumentere omfanget af hadforbrydelser i Danmark. Justitsministeren pålægges at tilse, at der gives midler til driften af et fælles registreringssystem, der tager udgangspunkt i ofrene og deres oplevede kriminalitet. Det skal ikke være muligt at registrere påståede gerningsmænd ved navn eller andre oplysninger, som kan anvendes til at identificere de pågældende.

Straffelovsændring

Forslagsstillerne finder, at der er behov for en tilføjelse til straffeloven i forhold til hadforbrydelser. Forslagsstillerne ønsker med dette beslutningsforslag at pålægge ministeren at fremsætte et lovforslag om ændring af straffelovens § 81, nr. 6.

I § 81, nr. 6, tilføjes, at hvor geringen har baggrund i køn, alder eller handicap, er dette en skærpende omstændighed på linje med tro, seksuel orientering, etnicitet m.v. Handicappede repræsenterer en generelt udsat gruppe i vores samfund, og med lovændringen styrkes deres retsstilling. »Køn« medtages særlig med henblik på transkønnede og skal således ikke anvendes i bred forstand til at dække diverse forbrydelser som f.eks. udføres af mænd imod kvinder.

Offerhensyn

Forslagsstillerne ønsker at styrke ofrenes retsstilling og mulighed for at bearbejde den forbrydelse, som de har været offer for. At blive udsat for en hadforbrydelse er ikke blot et angreb på ens person, men på ens livsførelse og eksistens. Dertil kommer, at den tilfældighed, hvormed man bliver udsat for forbrydelsen, kan avle en stor frygt og usikkerhed

Forslagsstillerne ønsker følgende:

1) I det omfang offer og gerningsmand indvilger heri, gives der mulighed for, at sagerne som supplement til den almindelige rettergang henvises til konfliktråd. Erfaringerne fra andre

lande viser, at muligheden for at konfrontere gerningsmanden og høre om dennes motiv til f.eks. et overfald kan være et vigtigt led i offerets bearbejdning. I tillæg hertil er der indikationer på, at konfliktråd kan mindske gentagen kriminalitet.

2) Regeringen pålægges at undersøge en model for, hvordan man kan styrke rådgivningen og vejledningen af personer, som udsættes for hadforbrydelser og diskrimination. Forslagsstillerne opfordrer til, at man indtænker organisationer som LBL, DRC m.v. Formålet er at sikre en højere grad af indrapportering af hadforbrydelser.

Oplysningsindsats

Hadforbrydelser udspringer af manglende tolerance og er således rodfastet i gerningsmandens holdninger til bestemte grupper i samfundet.

Forslagsstillerne ønsker, at der udarbejdes materiale til, at man i folkeskolen diskuterer opfattelser af køn, seksualitet, etnicitet ud fra et diskriminations- og ligestillingsperspektiv.

Skriftlig fremsættelse

Kamal Qureshi (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om en styrket indsats over for
forbrydelser motiveret af offerets seksualitet, etnicitet m.v.
(hadforbrydelser).*

(Beslutningsforslag nr. B 129)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.